

اساطیر ایرانی

بهمن اخباری

انشارات آردن

www.ketab.ir

سرشناسه	: انصاری، بهمن، ۱۳۶۸
عنوان و نام پدیدآور	: اساطیر ایرانی / تألیف: بهمن انصاری
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۴ ص.
شابک	: ۸ - ۵۹۱ - ۲۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اساطیر ایرانی
موضوع	: Mythology, Iranian
رده ی کتبه	: ۱۳۹۷ الف ۵ الف ۸ / BL ۲۲۷۰
رده بنیادی	: ۲۹۱/ ۱۳۰۹۵۵
شماره کتابخانه ی	: ۵۲۳۵۸۳۵

انتشارات آرون

اساطیر ایرانی

تألیف: بهمن انصاری

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۳۹۷

چاپ مدیران: ۱۱۰۰ نسخه

۲۲۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید - پلاک ۱۰۵ - واحد ۳ تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arvannashr.ir

فهرست

۷	--- دیباجه
۱۱	--- کهن‌ترین اساطیر اوستایی
۱۵	---- فروردین یشت
۴۳	----- مهر یشت (میترا یشت)
۶۷	----- آبان یشت
۸۳	----- خورَنه یشت (زامیاد یشت)
۹۵	----- تیر یشت
۱۰۵	----- بهرام یشت
۱۱۵	----- رام یشت
۱۲۱	----- بسنا
۱۲۹	----- وندیداد
۱۴۷	--- ماتیکان "یوشت فریان"، اسطوره فراموش شده ایرانی
۱۶۱	--- اسطوره "رستم" در منابع سغدی
۱۶۹	--- اسطوره عاشقانه "زریادرس و اوداتیس" (زریر و آتوسا)
۱۷۵	--- تاریخچه و پیشینه الفبای فارسی
۱۹۱	--- کتابنامه

دیباچه

مطالعه و بررسی تاریخ در ایران، دارای قدمتی بسیار طولانی است. از دیرباز، ایرانیان تاریخ نیاکان و پدران خود را چون میراثی مهم نگاه‌داری کرده و با تکرار مداوم، نسل به نسل از فراموشی آن، پیشگیری کرده‌اند. این روحیه گذشته‌نگری، فرهنگ‌شناسی و تاریخ‌دوستی، باعث گردید تا با تکرار ذهنیت جاودانگی ایران و یادآوری برخاستن‌های مداوم پس از شکست‌ها و مصائب، یک امید دائمی میان ایرانیان در هنگام گذر از گذرگاه‌های تاریک و صعب‌العبور، همواره وجود داشته باشد. جدای از آن، بازگویی و تکرار جوانمردی‌ها و پیشرفت‌های نیاکانی که در خلاءات، هنر و دانش همواره سرآمد دیگر ملل بوده‌اند، دارای لذتی بود که ایرانی را از یک سه‌سرغیب به مطالعه تاریخ و از سوی دیگر تشویق به ثبت و ضبط رویدادهای عصر خود می‌نمزد. همین روی است که «علم شریف تاریخ»، همواره در ایران‌زمین مورد توجه اقشار گوناگون بوده و بزرگترین اندیشمندان ایرانی را مورخان و آگاهان به تاریخ تشکیل داده‌اند.

امروز اما با دگرگونی زندگی در تمام زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، علمی، فرهنگی و فکری؛ تاریخ و مطالعه تاریخ دیگر نه یک سرگرمی برای افتخار به گذشته، بلکه دانشی مهم برای بررسی رویدادهای پیشین و بهره‌گیری از تجربیات تلخ و شیرین شکست‌ها و پیروزی‌ها برای ساخت فردایی بهتر است. به‌گونه‌ای که نقد و بررسی دقیق وقایع فرهنگی و بازخورد نتایج منفی یا مثبت هر کشف تاریخی بر زندگی آینده یک ملت، از مهم‌ترین وظایف «مورخ عصر تکنولوژی» است. فرهنگ امروز ما با وجود یورش‌های متعدد فرهنگ‌های نامانوس بیگانه، هزاران سال است که معجزه‌آسا سراپا مانده و همچنان باوقار ایستاده است. این به‌دلیل ریشه بسیار نیرومند فرهنگ اصیل ایرانی است و آگاهی ما از این فرهنگ نیز مرهون همان نیاکانی است که با عشق و اشتیاق؛ نه فقط رویدادهای تاریخی، که آداب و رسوم و سنت‌ها و خلیقات زمانه خویش را مکتوب کرده و برای ما به یادگار گذاشته‌اند.

کوشش نگارنده در نگارش این کتاب بر آن بود تا با نگرشی بر ریشه‌های کهن‌سال فرهنگ ناب ایران‌زمین، پاره‌های مهمی از تاریخ و تمدن فراموش‌شده نیاکان را بازیابی نموده و در انتقال آن به نسل جوان امروزی، سهمی داشته باشد. برای نگارش این پژوهش در گام نخست از «اوستا»؛ کهن‌ترین یادگارهای بازمانده از نیاکان مان، بهره بردیم. «اوستا» این یادگار گرانبهایی که ایرانیان آن را در گذر هزاره‌ها، چونان شناسنامه‌ای ارزشمند - در بردارنده فرهنگ و تمدن و هنر اجدادی - با دقت حفظ نموده، نسل به نسل مطالبی بر آن افزودند و چون مشعلی فروزان، برای نسل‌های بعدی به یادگار گذاشتند تا فرزندان ایران‌زمین، در کوره‌راه‌های تاریک تاریخ، از آن بهره‌مند گشته و نگاه‌بانِ مامِ میهن باشند. جدای از «اوستا»، پاره‌ای از منابع، کتیبه‌ها و کتب باستانی بازمانده از دوران هخامنشیان تا ساسانیان - که به نوعی مکمل «اوستا» محسوب می‌شوند - نیز با دقت واری شده و برای هرچه پربارتر شدن این اثر، سرگ، مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند. درواقع کتاب پیش‌روی، از چند بخش مجزا با هم پیوسته تشکیل یافته است. تمام مجموعه فوق، یک گنجینه ارزشمند از مهم‌ترین باورها، کهن‌ترین بخش از فرهنگ ایران‌زمین است که حاصل سال‌ها پژوهش و تحقیق در متن «اوستا» و کتب قدیم ایرانی است.

از دشواری‌های مطالعه چنین اثری، برخورد نام‌ها، عبارات، مفاهیم کهنه و سنت‌هایی است که به دلیل برنشستن غبار فراموشی بر روی آن‌ها، با ذهن فرد امروزی نامنوس بوده و درک آن‌ها مشکل می‌باشد. نگارنده برای جبران این معضل، ناگزیر به ارائه توضیحات بسیار در پاورقی‌ها بوده و این امر، همچنان‌که به دشواری مطالعه کتاب منجر گردیده، اما به فهم و درک بیشتر مطالب کمک شایانی نموده است. جدای از آن برای هرچه روان‌تر شدن مطالعه این سطور کهن‌سال، از علائم نگارشی موجود در ادبیات پارسی استفاده شده است که در این جا توضیحاتی داده خواهد شد:

همه اسمی خاص مردان و زنانی که در متن کتاب آمده است در میان " " قرار گرفته است.

همه اسمی خاص غیر انسانی اعم از نام سرزمین‌ها، کشورها، شهرها، کوه‌ها، دریاها، رودها، ایزدان، خدایان، امشاسپندان، دیوها، اهریمنان، خاندان‌ها و دودمان‌ها در میان « » قرار گرفته است.

در ترجمه متون، هر جایی که برای درک بهتر مفاهیم از واژگانی استفاده شده که در متن اصلی وجود نداشته؛ اما برای حفظ

جمله‌بندی با شیوه کنونی زبان پارسی و رساندن مفهوم کلام، به متن ترجمه‌شده افزوده گردیده است، واژه یا عبارت اضافی را در میان [] قرار دادیم.

و نهایتاً توضیحات اضافی درون متن را که نیازی به انتقال آن به پاورقی نبود، در میان () آوردیم.

در پایان لازم به ذکر است که یادآوری شود، این مجموعه ارزشمند حاصل سال‌ها تحقیق و پژوهش نگارنده در اساطیر و افسانه‌های کهن‌سال ایرانی بوده و شایسته است که مخاطبین گرامی در حفظ کتاب و رساندن آن به دست دیگرهم‌میهنان، کوشا باشند؛ که این متون، میراثی است غنی و پر بار از آن‌چه که در اندیشه نیاکان ما - در طی هزاران سال - جاری گشته و پس از گذر از پیچ و خم‌های بسیار، امروز به دست ما رسیده است. ضمناً باید توجه داشت که در هر جام انجم این پژوهش گرانسنگ؛ برای هرچه پربار شدن مفاهیم و مطالب، از آرا و افکار و نظرات صاحب‌نظران، پژوهشگران تاریخ، ایران‌شناسان و اساتید اسطوره‌شناسی ایرانی بهره‌برداری ما گردید که جا دارد از این بزرگان، مراتب قدردانی و سپاسگزاری را داشته باشیم.

بهمن انصاری

بهار ۱۳۹۷ خورشیدی